Hvad koster hyggen fra et brændetårn?

Det er hyggeligt at have ild i brændeovnen. Men røgen gør danskerne alvorligt syge og udgør en uhyggelig høj omkostning for samfundet. Et nyt notat fra miljøorganisationen *Green Global Future* viser, at når en familie i København afbrænder et brændetårn i en moderne brændeovn, så koster det samfundet 14.493 kr. Notatet viser også meget høje omkostninger i landets øvrige byer og landsdele. Derfor opfordres til røgfri hygge og et forbud mod brændefyring.

Selv om sneen endnu ikke er faldet, så har de kolde aftener fået mange familier til at fyre i brændeovnene. Man ser samtidig sæsonens sidste brændetårne blive leveret på villavejene. Men hvad koster hyggen fra et brændetårn egentligt samfundet, når man kigger på røgens helbredsskader?

Et nyt Vidensnotat, som miljøorganisationen Green Global Future har udarbejdet for Clean Air Fund, beregner samfundsøkonomiske omkostninger knyttet til sygdomme forårsaget af røgen fra et brændetårn. Der er både lavet beregninger for nye og gamle brændeovne i landets største byer og for de forskellige landsdele.

Notatet konkluderer, at luftforureningen fra afbrænding af et brændetårn giver meget store samfundsøkonomiske omkostninger, da røgen forårsager blodpropper, hjertekarsygdomme, kræft og lungesygdomme. Omkostningerne er størst for gamle brændeovne, der forurener mest, og størst i de største byer, hvor flest personer udsættes for forureningen. Byerne kan kun forbyde brændeovne fra før 1. juni 2008, selv om de mere moderne brændeovne forårsager helbredsskader op til 14.493 kr hver gang et brændetårn futtes af i København.

Tabel 1: Helbredsomkostninger ved afbrænding af et brændetårn i landets største byer (2026-priser).

	København	**Aarhus**	**Aalborg**	**Odense**
Ny miljømærket brændeovn	5.471 kr.	3.871 kr.	5.128 kr.	3.729 kr.
Moderne brændeovn (2008-15)	14.493 kr.	9.190 kr.	10.410 kr.	8.903 kr.
Ældre brændeovn (1990-2005)	17.811 kr.	10.861 kr.	11.502 kr.	10.544 kr.
Gammel brændeovn (før 1990)	34.860 kr.	20.827 kr.	21.230 kr.	20.242 kr.

Tabel 2: Gennemsnitlige helbredsomkostninger ved afbrænding af et brændetårn i forskellige landsdele (2026-priser).

	Hovedstaden	**Sjælland**	**Syddanmark**	**Midtjylland**	**Nordjylland**	**Bornholm**
Ny miljømærket brændeovn	3.417 kr.	2.322 kr.	2.357 kr.	2.341 kr.	2.296 kr.	2.201 kr.
Moderne brænde-ovn (2008-15)	9.205 kr.	5.996 kr.	6.134 kr.	6.097 kr.	5.831 kr.	5.632 kr.
Ældre brændeovn (1990-2005)	11.374 kr.	7.304 kr.	7.493 kr.	7.451 kr.	7.064 kr.	6.841 kr.
Gammel brænde-ovn (før 1990)	22.323 kr.	14.233 kr.	14.621 kr.	14.540 kr.	13.724 kr.	13.309 kr.

I praksis er helbredsomkostningerne markant højere end angivet i tabellerne, da kun en del af forureningen fra brændefyring er medregnet, kun de mest veldokumenterede sygdomme er medtaget, indeklimaforurening er ikke medregnet (brændeovne kan udlede høj forurening direkte i stuen) og det er antaget, at der altid fyres optimalt med korrekt brændsel.

I byer er samfundets omkostninger fra røgens helbredsskader større end prisen på selve brændetårnet, så det er både familien og samfundet, der betaler dyrt for hyggen foran flammerne.

Der eksisterer stadig ingen krav til røggasrensning for brændeovne. Til sammenligning har filtre og katalysatorer været standardudstyr på dieselbiler i 15 år. Ligeledes eksisterer der ingen regulering af, hvor meget brændeovne må forurene indeklimaet. Green Global Future har forgæves forsøgt at få indført skrappere krav til nye brænde-ovne under EU's igangværende forhandlinger af Ecodesign direktivet, der regulerer alle nye brændeovne i EU.

For et år siden kom Vidensråd for Forebyggelse med en stor ny rapport, hvor landets førende eksperter fra Statens Institut for Folkesundhed ved Københavns Universitet anbefaler et forbud mod brændefyring.

Citater:

Kåre Press-Kristensen, seniorrådgiver i Green Global Future, tlf. 22811027:
”Det er jo skår i hyggen, at røgen fra et brændetårn gør folk alvorligt syge og derved påfører vores samfund store omkostninger. Det gælder også selv om der fyres optimalt i en ny miljømærket brændeovn. Løsningen er derfor røgfri hygge uden bål i stuen, hvilket størstedelen af danskerne heldigvis praktiserer helt fint,”

”Der er jo ingen, der ønsker at udsætte deres egen familie eller andre for sundhedsfare. Og da både nye og gamle brændeovne bidrager markant til forureningen af indeklimaet og udeluften med en lang række helbredsskadelige stoffer, så håber jeg, at alle vil tænke sig grundigt om, inden de bestiller det næste brændetårn,”

”Vi støtter et forbud mod opvarmning med fast brændsel. Forbuddet kunne træde i kraft i byzone i 2028 og på landsplan i 2030. Brændefyring er Danmarks største kilde til sundhedsskadelig luftforurening og alle har adgang til renere varmekilder. Et forbud er bestem indenfor rækkevidde og vil være en stor gevinst for folkesundheden,”

Zorana Jovanovic Andersen, professor, Institut for Folkesundhed, Københavns Universitet, tlf. 20740462
”En hovedkonklusion i vores rapport om luftforureningens sundhedskonsekvenser udarbejdet for Vidensråd for Forebyggelse er, at et forbud mod opvarmning med brænde vil være et effektiv middel til mindre sygelighed og dødelighed i den danske befolkning,”

Teis Nørgaard Mikkelsen, lektor, DTU Sustain, Danmarks Tekniske Universitet, tlf. 21331394
”Vi har undersøgt luftforureningen i over 100 hjem med brændeovne. Vores undersøgelser viser, at brændeovne kan forurene luften i boliger til væsentligt højere niveauer med skadelige partikler end der ses på landets mest forurenede veje i myldretiden,”

Torben Sigsgaard, professor, Institut for Folkesundhed, Aarhus Universitet, tlf. 28992426
”Der er omkring 750.000 danskere med en lungesygdom. Godt hvert femte førskolebarn har en lungesygdom. Brænderøg er et alvorligt problem for folk med lungesygdomme og øger samtidig risikoen for blodpropper, kræft og hjertekarsygdomme. Det vil være stor sundhedsgevinst at forbyde brændefyring,”

Yderligere info
Kåre Press-Kristensen, seniorrådgiver, Green Global Future, tlf. 22811027, www.greenglobalfuture.org